

Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esityksestä laiksi maantielain muuttamisesta

VD/6682/03.00.00/2017

HP/HW/JB

Liikenne- ja viestintäministeriö on 5.7.2017 päivättyllä lausuntopyynnöllään LVM/1770/03/2016 pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi maantielain muuttamisesta. Lausunto on pyydetty antamaan viimeistään 4.9.2017 lausuntopalvelu.fi kautta.

Esityksellä toteutettaisiin maakuntalain 6 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettujen liikennettä ja tienpitoa koskevien tehtävien siirto valtiolta maakunnille. Esityksessä siirrettäisiin lisäksi eräitä tehtäviä maakuntauudistuksen yhteydessä lakkaavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista Liikennevirastoon. Valtio toimisi edelleen maanteiden omistajana, ja tienpidon rahoitus toteutettaisiin erillisrajoituksena.

Esityksessä maantielain nimikettä ehdotetaan muutettavaksi laiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä sekä soveltamisalaa vastaavasti laajennettavaksi. Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi valtakunnallista ja maakunnissa tapahtuvaa liikennejärjestelmäsuunnittelua koskevat uudet säännökset ja maanteiden luokitteluun pohjautuvat palvelutasoa koskevat nykyistä täsmällisemmät säännökset. Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset maakuntauudistuksen edellyttämäksi uudeksi sääntelyksi koskien maanteiden tienpidon järjestämistä maakuntien ja valtion yhteistyönä sekä tähän liittyvistä ohjaus-, sopimus- ja muista järjestelyistä. Esityksen tavoitteena on maakuntauudistuksen täytäntöönpanon lisäksi varmistaa maantie-verkon valtakunnallinen yhtenäisyys sekä maanteiden riittävä palvelutaso joka puolella maata. Esityksellä selkeytettäisiin valtion ja maakunnan välistä toimivaltajakoa liikenne- ja tienpitotehtävissä.

Kaupunginhallitus 28.8.2017 § 17

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraava lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi maantielain muuttamiseksi:

"Vantaan kaupunki pitää hyvänä, ettei tällä lailla pyritä säätelemään kaupunkiseuduilla tehtävää liikennejärjestelmäsuunnittelua (2 §). Helsingin seudulla liikennejärjestelmäsuunnittelusta vastaa jatkossakin Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, kuten laissa (829/2009) pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta on säädetty.

Suuret kaupungit, kuten Vantaa, ovat merkittäviä toimijoita myös liikennejärjestelmätasolla. Kaupunkien omat suunnitelmat ja valtion ja kaupunkiseutujen yhteiset suunnitelmat kuten MAL-suunnitelmat ja -sopimukset ovat valtakunnallisen ja maakunnallisen suunnittelun tärkeitä lähtökohtia. Lakimuutoksessa kaupunkiseutujen roolia ja tarpeita ei ole tunnistettu, vaikka koko Suomen kilpailukyvyyn ja talouden kasvun edellytykset ovat pitkälle riippuvaisia kaupunkiseutujen kehittämisestä.

Pykälässä 15 e säädetään maakunnan liikennejärjestelmästä ja sen sisällöstä. Vantaan kaupunki pitää maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa (15 e §) tärkeänä maakuntakaavan lähtökohtana sekä aluerakenteen ohjaamisen ja kehittämisen kannalta. Pykälän 1. momentin mukaan maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman tulee edistää valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ja siinä esitettyjen toimien täytäntöönpanona. Momentin mukaan maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa voidaan esittää myös alueellisista oloista johtuvia muita tarpeellisia tavoitteita ja toimia liikkumisen ja liikennejärjestelmän toimivuuden, turvallisuuden ja ekologisen kestävyys edistämiseksi ja kehittämiseksi. Siten maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman sisältövaatimuksia ei esitetä selkeästi, vaan suunnitelman sisältö jätetään yleisellä tasolla laajaksi ja varsin avoimeksi lain tasolla. Pykälän 15 e 3. momentissa todetaan, että maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma on otettava huomioon maakunnan alueella toimivien viranomaisten toiminnassa. Pykälä on epäselvä maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman oikeusvaikutusten kannalta. Suunnitelman luonteen huomioon ottaen sillä ei mitenkään voi olla sitovaa roolia kuntiin ja muihin viranomaisiin nähden. Sitova ohjausrooli loukkaisi kuntien itsehallintoa. Kunnilla tulee säilyä oikeus itsenäisiin kaavoitus- ja maapoliittisiin valintoihin myös jatkossa.

Esitykseen tulee lisätä, että myös kuntien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmäsuunnitelmat sekä MAL-suunnitelmat ja -sopimukset ovat tärkeitä lähtökohtana maakunnalliselle liikennejärjestelmäsuunnitelmalle. Pykälän

perusteluissa todetaan (s. 50), että maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman pohjalta olisi mahdollista tehdä aiesopimuksia ja muita sopimuksia valtion tai toisten maakuntien kanssa. Kirjaus on hyvin epäselvä ja ristiriitainen suhteessa MAL-sopimuksiin ja on omiaan aiheuttamaan toimivaltaepäselvyyttä: kuka vastaa ja sopii mistäkin. On erittäin tärkeää, että MAL-sopimukset ja kaupunkien rooli sopijaosapuolina säilyvät, mutta maakuntahallinnon rooli MAL-sopimusneuvotteluissa ja sopimusten toimeenpanossa on hyvin epäselvä. Kaupungit myös vastaavat hankkeidensa toteutuksesta osana yhdyskuntarakenteensa kehittämistä, ja edellyttävät valtionkin vastaavan omista velvoitteistaan.

Jatkovalmistelussa tulee vahvistaa kuntien mahdollisuutta osallistua valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmän, alueellisen tienpidon ja maanteiden suunnitteluun. Myös nykytilan kuvauksessa tulee huomioida kuntien merkittävä rooli liikenneverkon kunnossapidossa ja kehittämisessä. Kuntien osuus liikenneväylänpidon kustannuksista on noin 45 %.

Lakiesityksen 15 i §:n mukaan maakuntien olisi sovittava niiden järjestämisvastuulla olevan tienpidon hoitamisesta yhteistoiminnassa enintään yhdeksällä tienpidon yhteistyöalueella. Yhteistoimintaa koskevalla velvoitteella pyritään varmistamaan tienpidon kustannustehokas, yhtenäinen, asiantunteva ja pitäjännteinen hoitaminen sekä maanteiden riittävän korkean palvelutason toteutuminen ja asiakastarpeiden huomioiminen. Maakunnat päättäisivät itse yhteistoiminnan muodosta maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla. Nykytilanteessa kunnat, kuten Vantaa, ovat sopineet alueellisten ELY-keskusten kanssa käytännön yhteistyöstä kunnossapitourakoissa erityisesti liikennevalo-ohjauksen ja ulkovalaistuksen osalta. Vantaa toivoo tämän molempia osapuolia hyödyttävän yhteistyön jatkuvan maakuntahallinnosta huolimatta.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi